

Kansalainen hankintalain hetteikössä - seminaari

14.1.2013

Paasitorni, Helsinki

Pekka Mikkola
Puheenjohtaja
Reilu Palvelu ry

Reilu Palvelu ry on
uudenlainen yhteistyö-
ja vaikuttamisfoorumi
sote-järjestöille ja
niiden omistamille
yrityksille.

Varsinaiseksi jäseneksi voidaan hyväksyä sosiaali- ja terveysalalla toimiva oikeustoimikelpoinen yhdistys, liitto tai säätiö

- **Perustajajärjestöt:**
- Asumispalvelusäätiö ASPA
- Iholiitto
- Kehitysvammaisten palvelusäätiö
- Kuuloliitto ry
- Kuurojen Liitto ry
- Kuurojen Palvelusäätiö
- Nuorisoasuntoliitto ry
- Nuorten Ystävät ry
- Suomen CP-liitto ry
- Vanhustyön keskusliitto ry
- Väestöliitto ry

Kunnan järjestämisvastuu ja järjestämistavat

- Omana toimintana
- Ostopalveluina
- Palveluseteli
- Asiakkaan itse hankkimat palvelut, henkilökohtainen budjetti
- Jos kunta tuottaa palvelut omana toimintana ei siihen sovelleta hankintalakia
- Ostopalvelut kunta kilpailuttaa hankintalain mukaan
- Kuluttajansuoja koskee vain palveluseteli- ja itse hankittuja palveluja

Kuntien palvelustrategiat

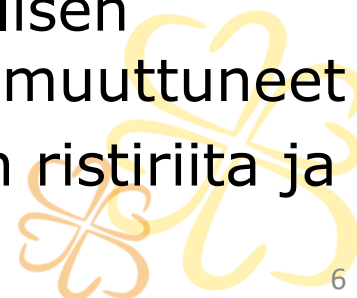
- Maankäyttö, kaavoitus ja yhdyskuntasuunnittelu
- Hyvinvointi ja palvelustrategiat
- Palveluasumisen tilaratkaisut
- Järjestöpalveluntuottajien näkökulmasta keskeinen strateginen valinta on kunnan palvelustrategia; Palvelurakenteen kehittämisen suuntaviivat, oman ja ulkoistetun tuotannon painotus, omistajapolitiikka ja maksupolitiikka
- Hankitaanko tilat kunnan omistukseen, tytäryhtiöiden omistukseen vai yksityiseen omistukseen ulkopuoliselta toimijalta esim. välivuokrausmallilla

Järjestöjen tuleva rooli sote-palvelutuotannossa

- Markkinaehtoistuminen; julkisen sektorin oman tuotannon hallitsevan aseman purku, markkinoiden avaaminen ja palvelurakenteen keskittyminen
- Kunnat eivät ole pystyneet lisäämään omaa tuotantoaan kysyntää vastaavaksi
- Yksityisten ostopalvelujen merkitys kasvaa kuntakoon suurentuessa
- Toimijoiden määrän ja markkinoiden keskittyminen
- Verottajan ja RAY:n tulkinnat yleishyödyllisen toiminnan ja elinkeinotoiminnan rajoista muuttuneet
- Yleishyödyllisyyden ja elinkeinotoiminnan ristiriita ja yhteensovittaminen

Järjestöjen tuleva rooli sote-palvelutuotannossa

- Järjestöpalvelutuottajien osuus vähentynyt ja osakeyhtiöiden osuus lisääntynyt
- Ulkomaiset pääomasijoittajat tulleet suurimpien hoivayritysten omistajiksi
- Pääomasijoittajien omistamat hoivayritykset ovat perustaneet yleshyödyllisiä, ARA- tukikelpoisia rakennuttaja- ja omistajayhteisöjä ja hakeneet ja saaneet ARA:n erityisryhmien investointiavustusta ja korkotukea
- Järjestöillä on edelleen merkittävä rooli sote-palvelutuottajina ja kiinteistöjen omistajina ja rakennuttajina

Kilpailuneutraliteetti

- Yksiselitteistä määritelmää ei ole. Kilpailuneutraliteetillä voidaan tarkoittaa sitä, että yhtäkään palveluntuottajaa ei saa syrjiä markkinoilla tai yksityisen ja julkisen sektorin kilpailuneutraliteettia
- Vaarantaako ARA- tuki yksityisten palveluntuottajien välisen kilpailuneutraliteetin?
- Terveys- ja Sosiaalialan yrittäjät Ry:n (TESO) Kantelu EU:n komissiolle
- Selvityshenkilön mukaan kunnat kilpailuttavat asumispalvelut hankintalainsäädännön mukaan, mutta palvelut ja tilojen omistus eriytettävä

Hankintalain ja hankintakäytäntöjen kehittäminen järjestöjen näkökulmasta

- Asiakasnäkökulma, asiakkaan asema
- Asiakkaan kuuleminen ja osallisuus hankintaprosessissa
- Palvelun jatkuvuus
- Laadun varmistaminen
- Henkilöstön asema
- Suorahankintamahdollisuuden ja puitejärjestelyjen kehittäminen
- Laadulla kilpailuttaminen, sopimuskannusteet
- Palveluntuottajien kokemustiedon hyödyntäminen
- Hankintaa tuloksia ja vaikuttavuutta

Järjestöjen kommentit kilpailutuksesta ja hankintaoppaasta

- Lisää huomiota hankintaprosessin suunnitteluun ja toteutukseen, elinkeinopoliittisesta lähtökohdasta kohti asiakkaan hyvinvointia ja näkökulmaa
- Läheisten ja omaisten asemaa ja kuulemista vahvistettava hankintaprosessissa
- Nykyinen hankintasysteemi palvelujen ehdoilla, asunto ja palvelut muodostavat kokonaisuuden, mistä syntyy asumispalvelun laatu
- Asuntojen ja palvelujen eriyttäminen keinotekoinen määräys kilpailuneutraliteetin nimissä syrjii aitoja yleishyödyllisiä toimijoita ja on uhka laadulle ja kehittämiselle

Järjestöjen kommentit hankintalain ja hankintakäytäntöjen kehittämiseen

- Vammaisten henkilöiden asumispalvelut ja muu jokapäiväisen elämän apu ja tuki tulee irrottaa hankintalain piiristä
- Kunnan mahdollisuuksia sosiaalipoliittisin perustein tehtävään hankintaan lisättävä
- Vammaisten henkilöiden palveluhankinnoissa suorahankintamahdollisuutta on lisättävä
- Laadun tulee olla kilpailutuksen keskeinen kriteeri, alihintaiset tarjoukset hylättävä
- EU:n hankintadirektiiviluonnos tarjoaa uusia mahdollisuuksia kansallisessa lainsäädännössä – sosiaalipalveluissa parhaiten soveltuva hankintamenettely.

Hankintadirektiivin vaikutukset järjestötaustaisiin yrityksiin

- + Laadulliset ja sosiaaliset kriteerit vahvistuvat
 - Myös tiukempien kriteerien, kuten Reilun palvelun standardien käyttö mahdollista
- + Suorahankintamahdollisuus laajenee
 - Kilpailuttamisraja sote-palveluissa 500 000 tai jopa 750 000 euroon
- + Innovatiiviset hankinnat ja innovatiivinen kumppanuus mahdollistaa tiiviin yhteistyön
- Kilpailuosaamisesta tulee entistä teknisempää
- Kuntien omien ja yhdessä toisten kuntien kanssa omistettujen yritysten palveluja ei tarvitse kilpailuttaa jos tuottavat palveluja pääasiassa omistajille (+80%)
- +/- Neuvottelumenettely – väljeneekö vai vaikeutuuko?

Keinoja hankintakäytäntöjen kehittämiseksi

- Tiedotus ja keskustelu palveluntarjoajien ja markkinoiden kanssa ennen hankintailmoitusta
- Haetaan rahalla/hankinnalla tulosta; lisäarvoa ja laatua, ei halvinta hintaa
- Mietitään kunnolla sopiva hankintamenettely
- Selkeä tarjouspyyntö: hyvä ja riittävä informaatio auttaa tilaajia saamaan hyviä tarjouksia
- Hyvässä tarjouspyynnössä jätetään tarjoajille myös mahdollisuuksia innovatiivisiin ratkaisuihin
- Loppukäyttäjääsiakkaan tarpeet vahvasti huomioon tarjouspyynnössä
- Laatuksiteerit realistisiksi, sopimuskannusteet/sanktiot

Näillä ominaisuuksilla erottaudumme

- Järjestöjen palvelutuotannossa liiketoiminnan jaettava tulos palautuu kokonaisuudessaan joko yrityksen oman toiminnan kehittämiseen tai yleishyödylliseen toimintaan.
- Palvelutuotantoa ohjaa jatkossakin omistavien järjestöjen omistajapolitiikassa ilmoitettu eetos ja arvopohja.
- Palvelutuotannon taustalla on omistavien yhteisöjen jäsenyyksistä kumpuava asiakasosaaminen, joka perustuu pitkään perinteeseen; jäsenyydet mahdollistavat palvelujen loppukäyttäjien mukanaolon palvelujen tuotantoa koskevassa päätöksenteossa > asiakaskeskeisyys
- Vastuullisuus : sosiaalinen , taloudellinen ja ympäristö
- Laatu

Mitä *REILU* -palvelumerkki tarjoaa palveluntuottajille?

- Mahdollisuus erottautua markkinoilla.
- Palveluntuottaja voi käyttää REILU -palvelumerkkiä omassa viestinnässään ja markkinoinnissaan.
- Tekee tunnetuksi järjestölähtöistä palvelutuotantoa

REILU –palvelumerkin haltijat

- ASPA Palvelut Oy
- Elimäen Puustelli Oy
- Invalidiliiton Asumispalvelut Oy
- Kuurojen Palvelusäätiö
- NAL Palvelut Oy
- Nuori Kullervo Oy
- Nuorten Ystävät Palvelut Oy
- Näkövammaisten Keskusliitto ry
- SALVA ry / Palvelukeskus Ilolansalo
- Suomen Nuortentalo Oy
- Vammaisten lasten ja nuorten tukisäätiö
- Väestöliiton Klinikat Oy
- VTKL-palvelut Oy

REILU –palvelumerkin hakeminen ja yhteystiedot

- *REILU* –palvelumerkkiä haetaan Reilu palvelu ry:n hallitukselta.
- Yhteystiedot:
- Puheenjohtaja Pekka Mikkola, pekka.mikkola@reilupalvelu.fi
- Partner Marja Leena Toukonen
- marja.toukonen@reilupalvelu.fi
- Puh. 044-2082889

www.reilupalvelu.fi/ Kotisivuiltamme löytyy merkin kriteerit, hakuohjeet ja lomake.

**Reilua palvelua
järjestöjen
osaamisella ja
kokemuksella**

**REILU
PALVELU**

